

Referat fra ekstraordinært årsmøte i Forollhogna villreinvald.

Kvikne Samfunnshus

Torsdag 7.12.17, kl 19.00

Saker:

1. Åpning, valg av ordstyrer og møterefereent

Leder i villreinutvalget, Hallvard Urset ønsket velkommen. Hallvard Urset la fram forslag om Tor Granvold som møteleder og Kristin Lund Austvik som møterefereent.

Forslag til ordstyrer: Tor Granvold

Forslag til møterefereent: Kristin Lund Austvik

Årsmøtets vedtak: *Forslagene ble enstemmig vedtatt.*

Ordstyrer, Tor Granvold, foretok opprop og oversikt over antall møtte stemmer i henhold til bestandsplanen. Til sammen 59 stemmeberettigede ble talt opp. Disse fordelte seg slik:

Kvikne Østfjell jaktområde: 8
Haugasetra: 2
Soknedal Statsallmenning: 3
Budalen jaktområde: 7
Nyådalen jaktfelt: 2
Styggfjellet jaktfelt: 1
Romundhaugen jaktfelt: 2
Nøkkjøen jaktfelt: 1 (+1)
Nekjådalen statsallmenning: 3
Dragås statsallmenning: 2
Holden statsallmenning: 6
Benndalen fjellsameie: 2
Åsmarka: 1
Haltdal søndre statsallmenning: 3 (+1)
Dalsbygda jaktsameie: 4 (+2)
Vingelen sameie: 6
Magnillsjøan setersameie: 2

Det forelå 4 fullmakter, disse er skrevet i parentes i oversikten ovenfor for de jaktfelt det gjelder.

Øvrige fremmøtte: Villreinnemnda, Berit Broen (SNO), Olav Strand (NINA)

2. Velge 2 til å underskrive protokollen. Disse skal også fungere som tellekorps for opptelling av stemmer ved stemmegivning.

Forslag til 2 til å underskrive protokollen: Bente Volden og Linda Merkesdal

Årsmøtets vedtak: Forslagene ble enstemmig vedtatt.

3. Tellende areal

Behandling av de to forslagene utarbeidet av den nedsatte arbeidsgruppa med en representant fra hver av kommunene.

Tom Hjemseteren, sekretær i villreinnemnda, fortalte litt om regelverket vedrørende tellende areal. Forollhogna villreinvalg får årlig tildelt ei kvote av nemnda. I tillegg tildeles det ei nærmest symbolsk kvote til Røros villreinvalg. Årsmøtet må søke nemnda om godkjenning av et eventuelt nytt tellende areal for Forollhogna villreinvalg. Nemnda vil videre ikke legge seg bort i hvordan kvota fordeles innen et vald, det er yttergrensene nemnda skal godkjenne.

Jakob Trøan orienterte litt om det arbeidet som arbeidsgruppa har utført vedrørende tellende areal. Det har vært en representant fra hver av kommunene i denne arbeidsgruppa, i tillegg til Trøan har Myrmo, Eggen, Berge/Tovmo, Austvik og Borgos vært med i denne arbeidsgruppa. Det har vært avholdt til sammen 3 møter i arbeidsgruppa. Det som har vært viktig for gruppa var å behandle området likt i forhold til omdisponering og utbygging av arealer. For eksempel har hytteområder og inngjerdede arealer i hele villreinområdet blitt trukket ut av det tellende arealet. Fjellarealer som ikke er direkte sammenhengende med resten av fjellområdet har videre vært vurdert spesielt. Dette gjelder blant annet noen fjellområder i Vingelen og området øst for Tjurrudalen. Disse er adskilt fra resten av villreinområdet ved sammenhengende skogsarealer og/eller daler. Bruken av disse områdene har vært vurdert lik og ganske marginal. Dette har det vært enighet om i gruppa. I tillegg har en del skogsområder som brukes jevnlig av villrein vært vurdert spesielt. Slike arealer er foreslått tatt inn i Forollhogna villreinvalg.

Arbeidsgruppa var opptatt av at fjellarealet øst for Tjurrudalen må likebehandles. Området her er svært marginalt brukt av villreinen. Det er allikevel vurdert slik at det kan være viktig å ha med som tellende areal som en buffer mot tamreinnæringa og utbygging, men at det ikke er riktig at det skal få full uttelling i kvotetildelinga.

Geir Morten Granmo, Ålen og Haltdalen fjellstyrer, ba om ordet og ba salen tenke seg nøye om før man vedtar ei gradering av området som den arbeidsgruppa nå foreslår. Forollhogna villreinvalg er kjent for godt samarbeid. Det var Statsallmenningene på nordsida som først søkte om og fikk tildelt fellingstillatelser da det ble åpnet for jakt. Det står i forskrifta at fjellareal skal regnes inn i tellende areal. Områder som villreinen bruker mindre enn før på grunn av menneskelige inngrep/påvirkning kan trekkes ut, men det er ingen automatikk i dette. Det har tidligere vært foreslått for årsmøtet å nedgradere dette området i tildelinga, men det ble da vedtatt at området skal få full uttelling i tildelinga som en kompensasjon for belastninga som tamreinbuffer. Villreinområdene utsettes for et stort press utenfra, og da synes det noe spesielt at lokal villreinforvaltning nedgraderer verdien av deler av et villreinområde.

Det har også versert rykter om at arbeidsgruppa har diskutert at alt areal øst for Forollhogna skal nedgraderes, ikke bare arealet øst for Tjurrudalen.

Granmo la, med bakgrunn i dette, fram et alternativt forslag til tellende areal fra Fjellstyrene og de private rettighetshaverne i Holtålen: området øst for Tjurrudalen skal ved kvotetildeling telle 100 % av sitt faktisk tellende areal og Røros skal regnes med i det tellende arealet.

Borogs presiserte at i forslag 1 fra arbeidsgruppa kommer Røros også inn i det tellende arealet og skal telle 20 % på lik linje med de øvrige arealene øst for Tjurrudalen.

Jakob Trøan, Vingelen sameie, ba om ordet. Vingelen går inn for at området øst for Tjurrudalen skal være med i det tellende arealet i Forollhogna villreinvald, men at det er riktig å gradere dette ut fra den svært begrensede bruken. Trøan tilbakeviste rykter om at det har vært diskutert i arbeidsgruppa at alt areal øst for Forollhogna skal graderes til 20 %. Som buffer må dessuten også Røros kommune sitt areal øst for Tjurrudalen være like viktig som øvrig areal her som i dag er medregnet.

Annar Dragmyrhaug, Benndalen fjellsameie ba om ordet og fortalte at han syns det er rart å delta på et årsmøte der man skal være med på å nedgradere verdien av deler av eget villreinområde. Området øst for Tjurrudalen er et viktig bufferområde mot tamreinovergangen. Vi i Benndalen har brukt mye energi på å hindre næringa i å komme lengre inn i området. Vi opplever at vi har lagt ned mye arbeid i dette på vegne av resten av villreinområdet. Vi ønsker at dette området skal telle 100 % som før. Hvis området nedgraderes slik at vi får færre fellingstillatelser tildelt og i tillegg må gi fra oss fellingstillatelser for overgangsavtaler, vil vi vurdere vår deltakelse i villreinvaldet, for dette er ingen enkel og behagelig sak å stå oppi med tamreinnæringa.

Svein Fløttum, Romundhaugen hadde to spørsmål til salen: 1. Hvordan skal de 80 % som blir igjen på områdene øst for Tjurrudalen brukes, skal de deles på hele området eller kun på spesifikke arealer? 2. Angående den foreslåtte fredninga for arealet øst for Forollhogna; skal jakta her bare opphøre og fellingstillatelsene «forsvinne», eller skal rettighetshaverne kunne ta med seg fellingstillatelsene til andre områder på overgangsjakt?

Trøan tok ordet og svarte på spørsmål 1. at totalarealet i Forollhogna da vil bli lavere, og dermed vil det følgelig fordeles flere fellingstillatelser på alle de øvrige rettighetshaverne. Som svar på spørsmål 2 sa Trøan at det er viktig at man samarbeider om overgangsavtaler ved ei slik fredning, og ingen fellingstillatelser vil «forsvinne».

Terje Tovmo, Budalen jaktområde ba om ordet. Budalen jaktområde har et fjerde, alternativt forslag der området øst for Tjurrudalen ved kvotetildeling teller 50 % av sitt tellende areal og at Røros også regnes med i det tellende arealet.

Trøan presiserte at arbeidsgruppa hadde vurdert områdene likt, og at det derfor ikke går an å behandle ett område annerledes enn de øvrige etter ett benkeforslag. Vi i Vingelen har vært lojale til gruppas, arbeid selv om det ikke gir oss særlig mer areal. Det vises til andre villreinområder hvor en har med store arealer som reinen ikke bruker. Men her har en ikke

overgangsavtaler på samme måte som her. 40% av reinen i Forollhogna felles i Vingelen, og jeg ber dere vurdere forslaget en gang til, ellers så kan det være bedre med 20% tellende areal som gir overgangsavtaler enn 100% som gir 0% felling uten overgangsavtaler.

Kristoffer Flaa Sørensen, Kvikne Østfjell jaktområde ba om ordet etter matpausen. Vi synes det er rart at det kom fram et alternativt forslag til tellende areal nå i ettertid siden arbeidsgruppa som har arbeidet fram 2 forslag har vært sammensatt av representanter fra hver kommune, og dermed skulle representere rettighetshaverne i disse kommunene. Vi ønsker videre å presisere at det ikke handler om å innskrenke leveområdet til villreinen, det er snakk om å gradere tildelinga av fellingstillatelser. Det er også en sannhet at det er flere områder som frivillig har trukket ut arealer som er mer brukt av villrein enn området øst for Tjurrudalen er og har vært. Når det gjelder tamrein setter vi pris på det arbeidet enkeltområder har lagt ned. Vi foreslår at villreinutvalget i framtida påtar seg alt videre arbeid med tamreinovergang slik at enkelt- områder og -rettighetshavere ikke skal belastes med dette. Vingelen, Magnillsjøan og Kvikne ønsker videre å foreslå å utsette avstemning over forslag til nytt tellende areal til ordinært årsmøte. Vi foreslår at saken utsettes og at den nedsatte arbeidsgruppa får arbeide videre med det tellende arealet fram til ordinært årsmøte neste år. Da er det viktig at alle parter kommer med sine innspill til arbeidsgruppa og at dette blir nøye gjennomgått av arbeidsgruppa.

Tom Hjemstæteren presiserte at en slik utsettelse vil gjøre at nemnda ikke får en søknad om tellende areal innen fristene neste år, slik at hele saken om tellende areal blir forsinket et år.

Tor Granvold; vi stemmer først over Kviknes forslag om at saken utsettes og at den nedsatte arbeidsgruppa får arbeide videre med det tellende arealet fram til ordinært årsmøte neste år.

Årsmøtets vedtak: Kviknes forslag ble enstemmig vedtatt.

4. Vedtekter

Behandling av forslag fra nedsatt arbeidsgruppe

Terje Borgos, sekretær i villreinutvalget, la fram forslag til ny stemmefordeling innen Forollhogna villreinvalid ihht § 6 i vedtektende, samt endringer i § 4 om villreinutvalget.

Borgos foreslår å utsette dette også ettersom det er uavklart om Røros skal være med i villreinvalidet.

Flaa Sørensen ba om ordet. Jeg kan ikke se at å stemme over stemmefordeling skal være problematisk å gjøre nå. Noen endringer vil det bli etter at et nytt tellende areal er vedtatt, men det er ikke noe problem, det vil bare bli ei justering i vedtektene i ettertid. Vi foreslår videre at i § 4 tar Kvikne med Rennebu, mens Ålen eventuelt tar med Røros dersom det skulle bli vedtatt at Røros skal med i det tellende arealet. Da vil det bli 5 representanter i

villreinutvalget. Dette forslaget er for å redusere antall representanter i utvalget og dermed også kostnadene ettersom det nåværende villreinutvalget har uttalt seg negativt til en slik utvidelse på grunn av økte kostnader. Forslaget til ny § 4 i vedtektene blir da:

-Det velges et utvalg på 5 medlemmer. Tynset/Rennebu har 1 representant, Tolga 1, Os, 1, Ålen/Røros 1 og Midtre Gauldal 1.

-Utvalget består av leder, kasserer og 3 styremedlemmer. Utvalgets medlemmer velges for 2 år av gangen, leder for 1 år.

-Det velges personlige varamedlemmer for villreinutvalget.

-Valgperioden følger medlemmenes.

-Villreinutvalget kjøper sekretærtjenesten fra aktuelle lokale aktører med faglig kompetanse.

Ålen og Holtålen Fjellstyre mener at det er viktig at vedtektene også utsettes, foreslår derfor også denne saken utsatt.

Flaa Sørensen, jeg gjentar meg selv, vi ser ikke at dette er noe problem, dette med stemmegivning er ikke noe problem å vedta nå. En utvidelse av utvalget der det sikres at alle kommunene får hver sin representant og slik er mer involvert i villreinutvalgets arbeid, kan videre være vel investerte penger for å unngå slike diskusjoner som i kveld.

Tor Granvold tok ordet; vi stemmer over utsettelsesforslaget. De som ikke mener saken skal utsettes, stemmer nå.

19 stemmer mot en utsettelse.

Tor Granvold; de som mener saken skal utsettes stemmer nå.

40 stemmer for en utsettelse.

Vedtak: saken er vedtatt utsatt til ordinært årsmøte med 40 mot 19 stemmer.

5. Bestandsplan for kommende periode

Gjennomgang av forslag til ny bestandsplan og orientering om framdrift fram mot endelig vedtak i ordinært årsmøte i april 2018.

Borgos orienterte om arbeidet med ny bestandsplan. Det mangler tall fra i vinter enda, dette må inn før vi vedtar ny bestandsplan. Forslaget fra den nedsatte arbeidsgruppa om nye jakttider vil komme inn i forslaget til ny bestandsplan som forelegges for årsmøtet i 2018.

Aina Eggen kommenterte at bestandsplanen per i dag er for lang, det er mange gjentakelser i den og at dette må rettes opp før årsmøtet i 2018 da planen skal opp til vedtak.

6. Orienteringer

Orienteringer om høstens jakt, strukturtelling høsten 2017 og kalvingsprosjektet våren 2017.

Borgos la fram oppsynsrapporten for 2017. Rapporten er lagt ut på www.hognareinen.no

Olav Strand orienterte om kalvingsprosjektet. Forollhogna er det området i landet vi har best overvåkingsdata på. Det har vært ei stabil bestandsutvikling og en høy presisjon i bestandsforvaltningen. Men i løpet av de årene det foreligger data for har slaktevektene gått ned oppimot 20% når det er kontrollert fra kjønn og alder. Man har også hatt et inntrykk av at brunsten er seinere og svakere, men dette er inntrykk som er vanskelig å tallfeste. Derfor har man valgt å se nærmere på kalvingstidspunktet. Dette er enklere å tallfeste og det foreligger også gamle data på dette med kalving i Forollhogna. Målsettinga for kalvingsprosjektet har vært å dokumentere varighet på kalvinga og midtpunktet (når de fleste simlene har kalvet). Årlig oppstart har vært ca. 24.4 og avslutning rundt den 5.6. Tellingene er fordelt over ca. ti perioder hvert av de to årene prosjektet har pågått. Dataene fra prosjektet er senere sammenstilt og sammenlignet med data fra Hardangervidda og gamle kalvingsdata fra Forollhogna (Terje Skogland sine data). Man har da sett at kalvingsperioden har blitt en god del kortere og midtpunktet noe senere sammenlignet med Skoglands data. Det er imidlertid noen utfordringer med direkte sammenligninger med de gamle dataene, og man skal være forsiktig med å trekke bastante konklusjoner.

En av utfordringene med tellingene i Forollhogna er at dyrene flytter mye på seg i kalvinga, det har derfor vært viktig å ha en relativt god oversikt over hvor dyrene er til enhver tid i kalvinga så man slipper å starte på nytt for hver telleperiode.

Strukturtelling og effekter av jakt:

Vi har hatt et mål om å lage en mal for en mer nyansert klassifisering av bukk, og en mal for størrelsesklassifisering av kalv.

Selektiv jakt på kalv kan være minst like viktig som selektiv jakt på bukk. For bukken kommer alderen inn som en faktor av betydning for størrelse, det er dermed mye mer enn bare gener som bestemmer om en bukk er stor eller liten. Kalver, derimot, er av samme årgang, men det er en størrelsesforskjell på seint og tidlig fødte. Å skyte selektivt på store kalver kan dermed resultere i at man skyter ut tidlig fødte kalver og dermed også gener for tidlig kalving. Slik kan man ende opp med en forskyvelse av kalvingstidspunktet, der gener for sein kalving favoriseres.

Vi har prøvd å utvikle en mal basert på bilder av dyr. Vi har gjennomført en spørreundersøkelse for å forsøke å kartlegge hva jegerne prioriterer av dyr når de jakter. Dette har vist at jegerne gjerne selekterer på størrelse om de har mulighet til det.

Strukturtelling og ny metode for klassifisering av dyr fra bilder:

Klassifisering av bukk: Klassifiseringen bygger tre mål og skal dele inn bukken i fire kategorier hvor 1 er ungbukk, 2 er voksenbukk, 3 er stor voksenbukk og 4 er en svært stor voksenbukk.

Klassifisering av kalv: denne klassifiseringen har vært mer utfordrende ettersom kalver vokser gjennom hele jakta, man bør derfor få oppsynene til å filme gjennom hele jakta for å se nærmere på denne veksten. Skal også deles inn i 4 kategorier, der 1 er liten, 2 er liten til

middels, 3 er middels til stor og 4 er en virkelig stor kalv. Tenkte at det med forgreininger (kløft) i geviret kunne fungere som et mål, men det ser ikke ut for å være så enkelt.

Viktig å registrere nå-situasjonen før man gjør noen tiltak. Kalvingsprosjektet må løpe minst et år til. Klassifisering av bukken er klar, mens klassifisering av kalven må arbeides mer med.

Sekretær i villreinutvalget, Terje Borgos, viste fram et oppsett på svar på spørreskjemaene som ble levert ut til jegerne i 2016 og 2017. Denne oversikten viser at det bildematerialet vi har fått inn er alt for svakt per i dag. Det må derfor arbeides for å få inn flere bilder med svarsjema og slaktevekter.

Det kom inn et forslag fra salen på at man får lagd en app slik at dette blir gjort så enkelt så mulig. Olav Strand påpekte også viktigheten av at rettighetshaverne informerer jegerne om prosjektet.

Strand orienterte litt om «ståa» med CWD og bekjempelse av denne sykdommen. I Nordfjella går opplegget sin gang, de har felt rundt 300 dyr etter ordinær jakt. Det som foregår der sier litt om alvoret i situasjonen. Man er bare nødt til å gjøre slike tiltak nå. Neste år vil det tas prøver i alle villreinområder. Det er ikke mulig å friskmelde noen villreinområder per idag. Dette med prøvetaking er noe som er kommet for å bli. Det tas prøver også av tamrein som slaktes. Man tror at CWD på elg og hjort kan være et «gammelmannsfenomen» som er annerledes enn det som er påvist på villreinen i Nordfjella.

Urset takket for møtet og oppmøtet.

Kvikne, 7.12.2017

Bente Volden

Vingelen 18.12.17
Linda Helldal